

05 iulie 2023

Nr. 04-3/39-1699

La Nr.

din

Domnului Vladimir BOLEA,
Ministrul agriculturii și industriei alimentare
cancelaria@maia.gov.md

copie: **Domnului Alexandr TRUBCA**
Președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară
cai@parlament.md

OPINIE

asupra proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind activitatea sanitară veterinară (număr unic 143/MAIA/2023)

La sesizarea mai multor organizații ai societății civile preocupate de domeniul protecției animalelor, Avocatul Poporului a examinat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind activitatea sanitară veterinară.

În rezultatul examinării, Avocatul Poporului prezintă următoarele propuneri:

1. Nota informativă prevede că proiectul Legii privind activitatea sanitară veterinară **transpune în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) 2016/429** al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 9 martie 2016 privind bolile transmisibile ale animalelor și de modificare și de abrogare a anumitor acte din domeniul sănătății animalelor. Analizând proiectul de lege și Regulamentul UE nu am identificat careva prevederi vizând eutanasierea câinilor fără stăpân în documentul UE la care ne aliniem și nici explicații în favoarea introducerii acestor prevederi în nota informativă la proiectul legii menționat.

În special, au trezit îngrijorări prevederile art. 91 și anume, alin. (7) care prevede că „Este interzisă eutanasierea câinilor fără stăpân care nu suferă de boli incurabile înainte de expirarea termenului de 14 zile lucrătoare de la cazarea câinelui în adăpost.” și alin. (8) care stabilește că „Decizia de eutanasiere a câinilor care nu au fost revendicați, adoptați, adoptați la distanță sau menținuți în adăposturi, după expirarea termenului de 14 zile lucrătoare de la cazarea acestora, va fi emisă prin completarea de către Șeful serviciului pentru gestionarea câinilor

fără stăpân din cadrul consiliului local/municipal a unui formular special al cărui model este prevăzut în anexa nr. 9.”.

Nu este clară intenția autorităților prin stipularea acestor norme, fiindcă art. 1 al proiectului de lege stabilește că „Prezenta lege are ca scop *asigurarea standardelor înalte de sănătate animală și de sănătate publică*, prin stabilirea normelor de prevenire și control al bolilor animalelor care sunt transmisibile la animale și om, realizarea siguranței produselor alimentare, hrana pentru animale și protecția teritoriului țării față de bolile infecțioase prin organizarea activității sanitare veterinare.” Prin urmare, apare un conflict între scopul proiectului și prevederile articolului 91, referitoare la eutanasierea câinilor sănătoși fără stăpân după expirarea termenului de 14 zile.

În opinia Ombudsmanului, redacția propusă ar putea genera riscuri de abuz din partea autorităților. Or, proiectul prevede un termen destul de scurt, după expirarea căruia poate fi luată decizia de eutanasiere a câinilor. Considerăm că un proprietar al unui asemenea câine pierdut nu ar avea timp suficient pentru a-l recupera în condițiile în care acesta urmează să fie eutanasiat după 14 zile.

În acest context, Regulamentul (UE) 2016/429 în Titlul III articolul 269 prevede că „În plus față de ceea ce rezultă din alte dispoziții din prezentul regulament, prin care se permite statelor membre să adopte măsuri naționale, statele membre pot aplica pe teritoriul lor măsuri suplimentare sau mai stricte decât cele prevăzute în prezentul regulament în ceea ce privește: (a) responsabilitățile pentru sănătatea animală astfel cum se prevede în partea I capitolul 3 (articolele 10 – 17);(b) notificarea în interiorul statelor membre astfel cum se prevede la articolul 18;(c) supravegherea astfel cum se prevede în partea II capitolul 2 (articolele 24 – 30);(d) înregistrarea, autorizarea, ținerea evidențelor și registrele astfel cum se prevede în titlul I capitolul 1 (articolele 84 –107) și în partea IV titlul II capitolul 1 (articolele 172 – 190);(e) cerințele de trasabilitate pentru animalele terestre deținute și materialul germinativ astfel cum se prevede în partea IV, titlul I, capitolul 2 (articolele 108 – 123)”, însă nicidecum nu prevede includerea posibilității eutanasierii câinilor fără stăpân, în special a câinilor sănătoși.

La rândul său, atât Codul Contravențional în art. 157, cât și Codul Penal în art. 222¹ prevăd pedepse pentru actele de cruzime față de animale.

În context, în Parlament la moment este înregistrat un proiect de lege¹ ce prevede protecția animalelor, care stabilește cadrul juridic privind protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime, provocării durerii, suferinței, decesului, precum și asigurarea bunăstării și tratamentului uman în privința animalelor. Alin. (4) al art. 15 prevede că „Se interzice eutanasia animalelor sănătoase”. Astfel,

¹<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6528/language/ro-RO/Default.aspx>

observăm că prevederile proiectului legii privind activitatea sanitară veterinară și proiectului de lege privind protecția animalelor sunt contrare și apare un conflict de norme.

2. Chiar dacă Republica Moldova nu este parte la Declarația Universală a Drepturilor Animalelor² și Convenția Europeană din 23 iunie 2003 pentru protecția animalelor de companie³, totuși ținem să menționăm că standardele internaționale stabilesc că toate animalele au drepturi. Conform Convenției Europene pentru protecția animalelor de companie unul din principiile de bază pentru bunăstarea animalelor este „Nimeni nu trebuie să cauzeze inutil durere, suferințe fizice sau psihice unui animal de companie.”. De asemenea, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene stabilește că „Uniunea și statele membre țin seama de toate cerințele bunăstării animalelor ca ființe sensibile...”.

Indubitabil, necesitatea reglementării la nivel național a situației câinilor fără stăpân nu se pune la îndoială. Astfel, în sprijin vin standardele internaționale, și anume Convenția europeană pentru protecția animalelor de companie la art. 12 reglementează reducerea numărului de animale fără stăpân, prevăzând, în mod expres, că "atunci când o parte estimează că numărul de animale fără stăpân constituie pentru ea o problemă, ea trebuie să ia măsurile legislative și/sau administrative necesare pentru reducerea numărului acestora **prin metode care nu cauzează dureri, suferințe sau temeri evitabile**".

Soluția eutanasierii câinilor fără stăpân să fie aplicată doar în ultimă instanță, respectiv numai atunci când toate celelalte soluții au fost aplicate corespunzător de către autoritățile locale, dar nu și-au atins scopul.⁴

În acest context, Articolul 11 din Declarația Universală a Drepturilor Animalelor stabilește că „Orice act care implică sacrificarea unui animal, fără ca aceasta să fie necesară, constituie un biocid, adică o crimă împotriva vieții”.

Atunci când un animal de companie, de fermă sau de laborator suferă, proprietarul sau medicul veterinar poate decide că ar fi mai bine ca acel animal să fie mort decât să sufere în continuare. În acest caz, este eutanasiu, dar dacă animalul este ucis pentru comoditatea proprietarului, pentru hrană, pentru că s-a încheiat un experiment de laborator, pentru că este considerat un dăunător sau pentru că poate răspândi boala, nu este eutanasiu.

Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE), în capitolul 7.7 al Codului Terestru⁵, referitor la controlul populației de câini fără stăpân, recomandă

²<https://constitutii.files.wordpress.com/2016/06/declaratia-universala-a-drepturilor-animalelor2.pdf>

³<https://lege5.ro/Gratuit/gqytinjy/conventia-europeana-pentru-protectia-animalelor-de-companie-din-23062003?d=2023-06-27>

⁴<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/209420>

subvenționarea programelor de sterilizare a câinilor cu stăpân, considerând că această opțiune este singura care poate aduce beneficii, deoarece o parte din puii rezultați sunt ulterior abandonați devenind câini fără stăpân.

În statele UE sunt implementate programe naționale cuprinzătoare, care prevăd educarea proprietarilor de animale, identificarea și înregistrarea animalelor de companie, precum și prevenirea abandonului.⁶

Prin urmare, considerăm că prevederile referitoare la eutanasierea câinilor sănătoși fără stăpân, și anume alin. (7) și (8) ale art. 91 contravin principiului tratamentului uman și trebuie excluse din proiectul de lege privind activitatea sanitară veterinară.

Cu respect,

Ceslav PANICO
Avocatul Poporului
(Ombudsman)

Ex: O. Constantinov,
Tel.: 060002660

⁵https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmfile=chapitre_aw_stray_dog.htm

⁶<https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/12420.pdf>